

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

CASUS PERCEEL 3: ONDERWIJSPERSONEEL

3-4-2025

CASUSBESCHRIJVING PERCEEL 3

**** Let op: dit is een fictieve casus ****

Onderstaand wordt een fictieve maatregel gepresenteerd. OCW is niet van plan deze maatregel te nemen. Gevraagd wordt een offerte te schrijven hoe onderzoek naar deze maatregel gedaan kan worden.

Extra maatregel lerarentekort

Het lerarentekort in het primair onderwijs (po) is omvangrijk en hardnekkig. Ramingen laten ook zien dat dit zonder extra maatregelen niet zal afnemen. Een specifiek probleem dat in het po speelt is dat als er geen les wordt gegeven (bij uitval of bijvoorbeeld een vierdaags rooster) ouders in de problemen kunnen komen omdat zij de kinderen moeten opvangen. Ouders kunnen hierdoor besluiten minder te gaan werken, wat in deze tijd van arbeidsmarktkrapte ongewenst is. Daarmee wordt ook economische schade aangericht.

Om ervoor te zorgen dat leerlingen 5 dagen per week de normale schooltijden kunnen volgen, ondanks een tekort aan leraren, wordt een nieuwe regeling ingevoerd. Voor de lagere klassen (groep 1 en 2) wordt een afwijkend lespatroon ingesteld. Nu is daar 5 'leerdagen' per week de standaard, net als in de hogere klassen. Vroeger werden deze groepen nog onder de noemer kleuteronderwijs anders onderwezen, de basisschool begon onder de naam 'lagere school' pas vanaf de huidige groep 3. Er wordt daarom voor besturen en individuele scholen de mogelijkheid ingesteld om maximaal 2 dagen per week tot 'kleuterdagen' te benoemen. Dit betekent dat op die dagen geen specifiek educatief doel hoeft te worden gediend. Voor deze kleuterdagen hoeft dan ook geen bevoegde leraar voor de klas te staan.

Met deze maatregel wordt het toegestaan om tijdens de zogeheten kleuterdagen de volgende twee groepen zelfstandig voor de klas te zetten:

- 1) Iedereen die gekwalificeerd is om te werken in de kinderopvang (bijv. pedagogisch medewerkers, mbo opleiding niveau 3 of 4).
- 2) Onderwijsassistenten die de bijbehorende opleiding hebben afgerond (mbo 4 opleiding of associate degree lerarenondersteuner).

Voor deze groepen zal een bescheiden bijscholing of begeleiding worden ingesteld.

Onderzoek

Omdat het de bedoeling is deze maatregel in het schooljaar 2026/2027 in te laten gaan, is op korte termijn onderzoek gewenst. Uitgangspunt is dat de maatregel doorgang zal vinden, maar nadere afstemming met betrokkenen en inzicht in de mogelijke resultaten kan leiden tot bijstellingen.

Uw onderzoek dient daarom te bestaan uit 2 pijlers:

- Bepalen draagvlak bij betrokkenen, de daarbij gewenste invulling van de maatregel en de uitvoerbaarheid van de maatregel (N.B. met betrokkenen worden instanties in het onderwijsveld bedoeld, het is niet de bedoeling een meting op het niveau van de politiek uit te voeren).
- Cijfermatig inzicht in wat deze maatregel op kan leveren in aantallen extra personeelsleden die voor de klas kunnen staan, in hoeverre deze maatregel kan bijdragen aan het oplossen van het lerarentekort.

Onderzoeksvragen:

Hierbij hebben wij de volgende onderzoeksvragen opgesteld

- Hoe staan verschillende partijen in het veld tegenover deze maatregel?
- Welke randvoorwaarden stellen de partijen om hier een succes van te maken?
- In welke mate kan verwacht worden dat scholen ook daadwerkelijk van de regeling gebruik willen maken? En gaat dit alleen om scholen met een lerarentekort of ook om scholen zonder (grote) tekorten, waardoor er minder leraren nodig zijn?
- In welke mate kan verwacht worden dat onderwijsassistenten geïnteresseerd zijn in deze werkwijze? Waarom wel/niet?
- In welke mate kan verwacht worden dat medewerkers van de kinderopvang geïnteresseerd zijn om (deels) deze overstap te maken? Waarom wel/niet?
- Wat zijn de aantallen extra leerkrachten die de maatregel op kan leveren bij verschillende scenario's (alleen scholen met tekort of alle scholen, maximaal 1 dag per week of maximaal 2 dagen per week)
- Welke mogelijke neveneffecten kunnen van de maatregel kunnen verwacht worden?
- Zijn er over de grens voorbeelden van dergelijke maatregelen, en zo ja is bekend wat de gevolgen er daar zijn?

U wordt gevraagd een passend voorstel te doen, waarmee deze onderzoeksvragen beantwoord kunnen worden. Gezien de onderzoeksvragen gaan wij uit van een onderzoeksopzet die zowel kwalitatieve als kwantitatieve aspecten omvat.

Het is mogelijk vragen toe te voegen die naar uw mening van belang zijn bij dit onderwerp. Als naar uw mening niet alle vragen met uw onderzoeksopzet kunnen worden beantwoord zien wij graag een afweging waarom welke vragen wel gekozen zijn en welke vragen niet.

Looptijd onderzoek

Wij vragen om een offerte die toewerkt naar een conceptrapport dat uiterlijk 6 maanden na opdrachtverlening wordt opgeleverd.

Randvoorwaarden

Voor het onderzoek is een totaal van €100.000,= exclusief btw beschikbaar. Zie §4.2 van het Beschrijvend document: voor het onderzoek gelden de volgende vaste uurtarieven:

Functie	Fictief uurtarief, verplicht toepassen bij uitwerking casus
Onderzoeksleider	€ 190,00
Senior onderzoeker / projectadviseur	€ 165,00
Medior onderzoeker	€ 145,00
Junior onderzoeker	€ 100,00
Onderzoeksassistent	€ 50,00

Eventuele aanvullende kosten (bijvoorbeeld voor veldwerk) dienen ook in de offerte te worden opgenomen.

Let op: het is niet toegestaan om medewerkers van dienstonderdelen van OCW (o.a. BD, DUO, IvHO, etc.) of medewerkers van brancheorganisaties of studentenraden te benaderen. Mocht u bij het uitwerken van één van de casussen denken aan het gebruikmaken van data of andere relevante informatie, dan dient u zich uitsluitend te baseren op openbaar toegankelijke data dan wel informatie.

Cijfermatige gegevens van DUO en OCW zijn onder andere te vinden op [OCW in cijfers](#) en [DUO - Open onderwijsdata](#). Mocht er extra informatie nodig zijn voor het onderzoek dan kan dit in de offerte worden aangegeven.